

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Maarat Hamachpela:
The Key to Success and
Happiness

Rabbi Meir Goldwicht
November 12, 2017 • כ"ג חשוון תשע"ח

(1) בראשית פרשת חיי שרה פרק כג

א) ויהיו חיי שרה מאה שנה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׁרָה: (ב) וַתָּמָת שָׁרָה בְּקָרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׁרָה וּלְבַתְּתָהּ: (ג) וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חַת לֵאמֹר: (ד) גֵּר וְתוֹשֵׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אֲחֻזַּת קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְּפָנַי: (ה) וַיַּעֲנוּ בְנֵי חַת אֶת אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: (ו) שְׁמַעְנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אִתָּהּ בְּתוֹכֵנוּ בְּמַבְחָר קְבָרֵינוּ קֶבֶר אֶת מֵתְךָ אִישׁ מִמֵּנוּ אֶת קְבָרוֹ לֹא יִכְלֶה מִמֶּךָ מִקְבֵּר מֵתְךָ: (ז) וַיִּקָּם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאֶרֶץ לְבְנֵי חַת: (ח) וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר אֶת מִתִּי מִלְּפָנַי שְׁמַעְנוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צֹחַר: (ט) וַיִּתֵּן לִי אֶת מַעְרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ אֲשֶׁר בְּקִצְעָה שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנָה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזַת קֶבֶר: (י) וַעֲפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת וַיַּעַן עַפְרוֹן הַחִתִּי אֶת אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי בְנֵי חַת לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר: (יא) לֹא אֲדֹנָי שְׁמַעְנִי הַשְּׂדֵה נִתְּתִי לָךְ וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְּתִי לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּי נִתְּתִי לָךְ קֶבֶר מֵתְךָ: (יב) וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לְפָנָיו עִם הָאֶרֶץ: (יג) וַיְדַבֵּר אֶל עַפְרוֹן בְּאָזְנֵי עִם הָאֶרֶץ לֵאמֹר אִךְ אִם אִתָּהּ לוֹ שְׁמַעְנִי נִתְּתִי כֶסֶף הַשְּׂדֵה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת מִתִּי שָׁמָּה: (יד) וַיַּעַן עַפְרוֹן אֶת אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: (טו) אֲדֹנָי שְׁמַעְנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה הוּא וְאֶת מֵתְךָ קֶבֶר: (טז) וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עַפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעַפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי חַת אַרְבַּע מֵאֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לְסַחַר: (יז) וַיִּקָּם שְׂדֵה עַפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמַכְפֵּלָה אֲשֶׁר לְפָנָיו מִמְרָא הַשְּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר בּוֹ וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשְּׂדֵה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֹלוֹ סָבִיב: (יח) לְאַבְרָהָם לְמַקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי חַת בְּכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ: (יט) וְאַחֲרֵי כֵן קֶבֶר אַבְרָהָם אֶת שָׁרָה אִשְׁתּוֹ אֶל מַעְרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל פְּנֵי מִמְרָא הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (כ) וַיִּקָּם הַשְּׂדֵה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזַת קֶבֶר מֵאֵת בְּנֵי חַת: ס

(2) רמב"ן בראשית פרשת חיי שרה פרק כג

ונכתבה זאת הפרשה להודיע חסדי השם עם אברהם שהיה נשיא אלהים בארץ אשר בא לגור שם, והיחיד וכל העם היו קוראין לו "אדוני", והוא לא אמר להם כן שהיה שר וגדול, וגם בחייו קיים לו ואגדלה שמך והיה ברכה, ואשתו מתה ונקברה בנחלת ה'. ועוד כי רצה להודיענו מקום קבורת האבות באשר אנחנו חייבים לכבד מקום קבורת אבותינו הקדושים

(3) בראשית רבה (וילנא) פרשת חיי שרה פרשה נח

אר"א כמה דיות משתפכות כמה קולמוסין משתברין כדי לכתוב בני חת, עשרה פעמי' כתיב בני חת, בני חת, עשרה כנגד עשרת הדברות ללמדך שכל מי שהוא מברר מקחו של צדיק, כאילו מקיים עשרת הדברות

(4) מלכים א פרק א

א) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַיָּמִים וַיִּכְסְהוּ בְּבָגְדִים וְלֹא יָחַם לוֹ: (ב) וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יִבְקָשׁוּ לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה וַעֲמֻדָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְתִהְיֶה לוֹ סִכָּנָת וְשִׁכְבָּה בְּחִיקְךָ וְיָחַם לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ: (ג) וַיִּבְקָשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲבִישַׁג הַשּׁוֹנַמִּית וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לְמֶלֶךְ: (ד) וְהַנַּעֲרָה יָפָה עַד מְאֹד וְתִהְיֶה לְמֶלֶךְ סִכָּנָת וְתִשְׁרָתְהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָה: (ה) וְאֹדְנִיָּה בֶן חַגִּית מִתְּנַשָּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו: (ו) וְלֹא עֲצָבוּ אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר מִדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם הוּא טוֹב תָּאֵר מְאֹד וְאִתּוֹ יִלְדָה אַחֲרַי אֲבָשָׁלוּם: (ז) וַיְהִי דְבָרָיו עִם יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרָיו אֹדְנִיָּה: (ח) וַצְדוֹק הַכֹּהֵן וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנְּבִיא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם אֹדְנִיָּה: (ט) וַיִּזְבַּח אֹדְנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֲבֹן הַזִּיחָלָת אֲשֶׁר אֶצֶל עֵינַן רִגְלֵי וַיִּקְרָא אֶת כָּל אַחֲרָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל אֲנָשֵׁי יְהוּדָה עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ: (י) וְאֶת נָתָן הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ וְאֶת הַגְּבוּרִים וְאֶת שְׁלֹמֹה אַחֲרָיו לֹא קָרָא: (יא) וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל בֵּת שָׁבַע אִם שְׁלֹמֹה הָלוֹא שְׁמַעְתָּ כִּי מֶלֶךְ אֹדְנִיָּהוּ בֶן חַגִּית וְאֹדְנִיָּהוּ דָּוִד לֹא יָדָע: (יב) וְעַתָּה לְכִי אִיעֲצָךְ נָא עֲצָה וּמְלִטִי אֶת נַפְשְׁךָ וְאֶת נַפְשׁ בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה: (יג) לְכִי וּבֹאִי אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא אִתָּהּ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאַמְתָּךְ לֵאמֹר כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי וּמִדּוּעַ מֶלֶךְ אֹדְנִיָּהוּ: (יד) הִנֵּה עוֹדְךָ מְדַבְּרַת שֵׁם עִם הַמֶּלֶךְ וְאִנִּי אָבוֹא אַחֲרֶיךָ וּמְלֹאֲתִי אֶת דְּבָרֶיךָ

כח) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קָרָאוּ לִי לְבַת שָׁבַע וְתָבֵא לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וְתַעֲמֵד לְפָנַי הַמֶּלֶךְ: (כט) וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חֵי יִקְוֶן אֲשֶׁר פָּדָה אֶת נַפְשִׁי מִכַּף צָרָה: (ל) כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בֵּיקוּן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי תַחְתָּי כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: (לא) וְתִקַּד בֵּת שָׁבַע אֶפִּים אֶרֶץ וְתִשְׁתַּחוּ לְמֶלֶךְ וְתֹאמְרוּ יְחִי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם: פ

(5) בראשית פרשת בראשית פרק א

יא) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן: (יב)
ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו ויבא אלהים כי טוב

(6) בראשית פרשת בראשית פרק ב

ז) וייצר יקנוק אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפו נשמת חיים ויהי האדם לנפש תיה: (ח) ויטע יקנוק אלהים
גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר

(7) רש"י בראשית פרשת בראשית פרק ב

ז) וייצר - שתי יצירות, יצירה לעולם הזה ויצירה לתחיית המתים

(8) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז עמוד ב דף יז עמוד א

ת"ר: שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן: אברהם, יצחק ויעקב. אברהם, דכתיב ביה:
בכל; יצחק, דכתיב ביה: מכל; יעקב, דכתיב ביה: כל

(9) תלמוד בבלי מסכת תענית דף ה עמוד ב

אמר רבי יוחנן: יעקב אבינו לא מת

תוספות מסכת תענית דף ה עמוד ב

יעקב אבינו לא מת - וכן משמע דכתיב ויגוע ולא כתיב וימת כדמפרש בסוטה (דף יג.) גבי מעשה דחושבים

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא

ת"ר, יעקב הטעימו הקב"ה מעין עולם הבא ולא שלט ב' יצר הרע ומלאך המות ורמה ותולעה

(10) ילקוט שמעוני תהלים רמז תתמג

צב מזמור שיר ליום השבת טוב להודות. ר' יצחק פתח ראו כי ה' נתן לכם השבת, מהו ראו אמר ר' אמי מרגליתא
דיהבית לכוון, א"ר יצחק כל עסקה של שבת כפול עומרה כפול, שנאמר שני העומר לאחד, קרבנה כפול, שנא' וביום
השבת שני כבשים בני שנה תמימים גו', ענשה כפול, שנאמר מחלליה מות יומת, מתן שכרה כפול, שנאמר וקראת
לשבת עונג לקדוש ה' מכובד, אזהרותיה כפולות, שנאמר זכור את יום השבת שמור את יום השבת, מזמורה כפול
מזמור שיר ליום השבת

(11) ילקוט שמעוני משלי רמז תתקסד

זממה שדה ותקחהו. זו מערת המכפלה שנקברה בו

(12) בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו ויבא והנה גמלים באים: (סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את
יצחק ותפל מעל הגמל: (סה) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח
הצעיף ותתקם

(13) זוהר כרך ב (שמות) פרשת בא

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, וכי לא הוה ליה ביתא או מקום אחר להתפלל, אלא אותה השדה היה אשר קנה
אברהם סמוך למערה

(14) משנה מסכת אבות פרק ה

עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח בשר הקדש מעולם ולא

נראה זכוב בבית המטבחים ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים עומדים צפופים ומשתחווים רווחים ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים

15) בעלי התוספות פרשת חיי שרה

וכן כתוב [בדברי הימים ב ג]: "ויחל לבנות [את בית המקדש בירושלים בהר המוריה המוריה בגמ חברון

16) שפת אמת בראשית פרשת חיי שרה

וזה תכלית עבודת האדם לידבק עצמו בשורש העליון. וזה עצמו מה שזכתה שרה למערת המכפלה שדרשו עלי' זממה שדה ותקחהו. ובמדרש שנק' מכפלה שמי שקבור בה שכרו כפול ומכופל. ובגמ' פליגי חד אמר ב' בתים זו לפניו מזו וח' א בית ועליי' על גביו. ומסתמא שניהם אמת דיש ג'ע תחתון ועליון. וכמו כן בג'ע עצמו יש חיצוניות ופנימיות. והכל תלוי בהכנת האדם בעוה"ז כפי מה שמברר מעשיו להיות תוכו ככרו ומשתוקק תמיד להתדבק בפנימיות ובשרשו העליון. כי לכל דבר יש שורש למעלה. ולבד זה גם למטה יש פנימיות בכ"ד כמ"ש בחכמה יסד ארץ

17) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טו עמוד ב

ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבא גם השטן בתוכם, ויאמר ה' אל השטן מאין תבא ויען השטן וגו' - אמר לפניו: רבש"ע, שטתי בכל העולם כולו ולא מצאתי נאמן כעבדך אברהם, שאמרת לו: קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה, ואפילו הכי בשעה שלא מצא מקום לקבור את שרה, [עד שקנה בד' מאות שקל כסף], 'לא הרהר אחר מדותיך. ויאמר ה' אל השטן השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו'

18) בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

(י) וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדֹנָיו וַיִּלְךָ וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקֶּם וַיִּלְךָ אֶל אָרֶם נְהָרִים אֶל עֵיר נַחֹר: (יא) וַיִּבְרָךְ הַגַּמְלִים מִחוּץ לְעֵיר אֶל בְּאֵר הַמַּיִם לְעֵת עָרֵב לְעֵת צֹאת הַשָּׁאֲבֹת: (יב) וַיֹּאמֶר יִקְוֶה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְהָם הַקָּרֵה נָא לְפָנָי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אֲבָרְהָם

19) ילקוט שמעוני יהושע רמז כג

ד"א למה קרא אותו גדול שהיה ראוי להבראות קודם אדם הראשון, אלא אמר הקב"ה שמא יקלקל ואין מי שיבא אחריו ויתקן, אמר הקב"ה הרי אני בורא את האדם תחלה, שאם יקלקל, יבא אברהם ויתקן תחתיו, אמר רבי אבא בר כהנא אדם שיש לו קורה שופעת עבה, היכן הוא נותנה, לא באמצע הבית, כדי שתסבול קורה שלפניה ולאחריה כך אברהם נתנו הקב"ה באמצע הדורות, כדי שישבול דורות שלפניו ודורות שלאחריו, א"ר לוי מכניסין את המתוקנת לביתה של מקולקלת, ואין מכניסין את המקולקלת לביתה של מתוקנת

20) זוהר חדש כרך ב (מגילות) מגילת רות

רבי קיסמא אמר מערת המכפלה סמוך לפתח גן עדן. בשעה שמתה חוה בא אדם לקברה שם ושם הריח מריחות גן עדן באותו הריח שהיה שם. רצה לחצוב יותר יצתה בת קול ואמרה דיך. באותה שעה עמד ולא חצב יותר ושם נקבר. מי נתעסק בו שת בנו שהוא היה בדמותו ובצלמו. אמר רבי רחומאי הקב"ה נתעסק בו כשנוצר ונתעסק בו כשמת ולא היה מי שיודע בו עד שבא אברהם אע"ה [ונכנס לשם] וראה אותו והריח ריח בשמים של גן עדן ושמע קול מלאכי השרת אומרים אדם הראשון קבור שם ואברהם יצחק ויעקב מוכנים יהיו למקום הזה. ראה הנר דולק ויצא מיד היתה תאוותו על המקום הזה. אמר רב הונא קודם שבא אברהם רבים היו מבקשים [דף לד עמוד א] ליקבר שם ומלאכי השרת היו שומרים המקום ורואים אש דולקת שם ולא יכלו [לכנסו] עד שבא אברהם ונכנס וקנה [את] המקום

21) בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשת חיי שרה פרשה נח

אשר במכפלה מלמד שנכפלה בעיני כל אחד ואחד שכל מי שהוא קבור שם בטוח ששכרו כפול ומכופל

22) רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק י

הלכה י מצוה לייחד לספר תורה מקום ולכבדו ולהדרו יותר מדאי, ח דברים שבלוחות הברית הן הן שבכל ספר וספר, לא ירוק אדם כנגד ספר תורה ולא יגלה ערותו כנגדו ולא יפשיט רגליו כנגדו ולא יניחנו על ראשו כמשאוי ולא יחזיר אחוריו לספר תורה אלא אם כן היה גבוה ממנו עשרה טפחים

23) רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק י

הלכה יא

... כל מי שיושב לפני ספר תורה ישב בכובד ראש באימה י ופחד, שהוא העד הנאמן לכל באי עולם שנאמר והיה שם בך לעד, ויכבדהו כפי כחו, אמרו חכמים הראשונים כל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות וכל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות